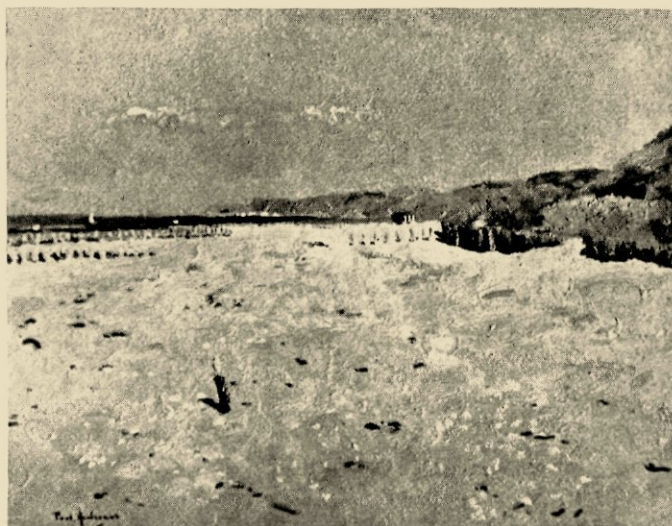

voor een ander deel uitkomst van een zekere gemakzucht, want wie van een „invloed” spreekt wijst in een bepaalde, bij den lezer gewoonlijk bekende richting en geeft aldus een „grote lijn” aan. Historisch bekeken lijdt het geen twijfel, of men kan het werk van Arntzenius terugvoeren op dat van Tholen (èn van Gabriël), maar daarmee wordt eerstgenoemde nog allerminst tot epigoon gestempeld.

Sommigen moeten nu eenmaal nieuwe, onbeproefde wegen inslaan, anderen mogen volstaan de reeds beproefde lijnen van een kunst te volgen en zich daartusschen te bewegen op vrije, gemakkelijk verzekerde wijze. In de uitdrukking van voorgangers de eigen uitdrukking te voelen, in het wezen van voorgangers het eigen wezen te herkennen, dit heeft niets te maken met een nabootsing uit innerlijke armoede, een volledig beheerscht-worden door het voorbeeld eener voorafgaande generatie. Onlangs overkwam het mij, dat ik een groot pak foto's naar werken van Paul Arntzenius doorkeek, waar-tusschen er — ongeweten — een tweetal van Tholen lag. Het trof mij bij die gelegenheid, hoe onmiddellijk deze „er uit sprongen”: het handschrift, de geest er van deed bij den eersten oogopslag anders aan, al valt het tenslotte gemakkelijker het specifieke van beider kunst met het oog te vatten dan in woorden weer te geven.

Gezien het breede, meesleepende kader van de Haagsche School, kader, waarin trouwens Gabriël en Tholen reeds niet te best passen, mist Arntzenius allure en harts-tocht, bovenal *vaart*. Wie hem binnen dit kader blijft beschouwen ziet hem per se verkeerd. Zijn middelen zijn die van een getemperd impressionisme of naturalisme, getemperd en verinnigd echter op een wijze, die hem stempelt tot kind van zijn eigen, meer samengestelden tijd. Er is nooit de drift en gloed, de directe oogentooiering der Hagenaars; nooit dat wat de Engelschman „glamour” noemt. Zijn werk vangt feitelijk

pas aan op een punt, waar de optische ontroeringen verzacht en ten deele overstemd zijn door de bezinning en de loutering van een herinneringsleven. Het visueele stemmingsmoment wordt aldus van ondergeschikte betekenis en hoezeer de waarde der spontane reactie begrepen mag zijn, het

Paul Arntzenius, Strand Walcheren